

Norsk økonomi

Fra steinalderen til år 2000

Skrevet av: Kjetil Sander

Dato: 18 Juli 2023

Versjon: 1.0

Utgitt av: eStudie.no

Innholdsfortegnelse

INNHALDSFORTEGNELSE	1
1 NORSK ØKONOMI FØR ÅR 1350	5
1.1 STEINALDEREN	5
1.2 BRONSE OG JERNALDEREN.....	6
1.3 VIKINGTIDEN	7
1.4 HØYMIDDELALDER	8
2 NORSK ØKONOMI 1350 – 1537	9
2.1 SVARTEDAUEN	9
2.2 KALMARUNIONEN 1397 - 1537.....	9
3 NORSK ØKONOMI 1537 – 1800	10
3.1 LENSHERRE OG FOGDEN	10
3.2 BEFOLKNINGSVEKST	10
3.3 ØKONOMISK VEKST	11
3.3.1 <i>Trelast</i>	11
3.3.2 <i>Fiske</i>	12
3.3.3 <i>Gruvedrift</i>	12
3.4 DANSK ENEVELDE	12
3.4.1 <i>Byprivilegiene</i>	13
3.4.2 <i>Borgerne</i>	13
3.4.3 <i>Høkerne</i>	13
3.4.4 <i>Navigasjonsakten</i>	13
3.4.5 <i>Gruvedrift</i>	14
3.4.6 <i>Fiske</i>	14
3.4.7 <i>Liberalisering av økonomien</i>	14
3.5 PENGER PÅ 1700-TALLET	14
3.5.1 <i>Daleren</i>	14
4 NORSK ØKONOMI 1800 – 1850	16
4.1 PRIVILEGIESYSTEMET	16
4.2 KLASSISK KAPITALISME	16
4.3 NAPOLEONSKRIGENE DRIVER UTVIKLINGEN	16
4.4 UNIONSTIDEN OG EMBETSMANNSTATEN	16
4.5 NYTT PENGESYSTEM OG BANKVESEN	17
4.6 CHRISTIANIA BØRS ÅPNER	17
4.7 CHRISTIANIA SPAREBANK BLIR NORGES FØRSTE BANK.....	18
4.8 NÆRINGSLIVET	18
4.9 SOSIALE GRUPPER	19
4.10 "BONDEKOMMUNISME" OG LIBERALISERING.....	19
4.11 NYTT SMÅBORGERSKAP	20
4.12 BEFOLKNINGSVEKST SKAPER ENDRINGER	20
4.13 "RESTAURATION" GÅR FRA STAVANGER TIL AMERIKA.....	20
4.14 MARCUS THRANE OG ARBEIDERFORENINGEN.....	21
4.15 DEN INDUSTRIELLE REVOLUSJONEN NÅR NORGE	21
5 NORSK ØKONOMI 1850 – 1900	22
5.1 JORDBRUKET	22
5.2 EN KOMPETENT VERKSTEDSINDUSTRI	23

5.3 JERNBANEN OG ØKONOMISK BISTAND	23
5.4 UTVANDRINGSBØLGE	24
5.5 INDUSTRIALISERING	24
5.5.1 Tekstilindustrien	24
5.5.2 Sagbruk og høvlerier	25
5.6 EKSPORTLEDENDE VEKST	25
5.6.1 Fiskeeksport	25
5.6.2 Trelasteksport	26
5.6.3 Malm og metaller	27
5.6.4 Skipsfart	27
5.7 URBANISERING	28
5.8 CHRISTIANIA SPIGERVERK ETABLERES	29
5.9 NY SKOLELOV FOR FATTIG OG RIK	29
5.10 PENGELOVEN INNFØRES	29
5.11 BARNARBEID I NORGE BEGRENSES	29
5.12 EIENDOMSKRAKK I KRISTIANIA	29
5.13 INNFØRINGEN AV ALLMENN STEMMERETT	30
5.14 OPPSUMMERING	30
6 NORSK ØKONOMI 1900 – 1930	31
6.1 NORGE BLIR EN SELVSTENDIG NASJON (1906-1914)	31
6.2 KONG HAAKON 7	31
6.3 «DEN NYE ARBEIDSDAGEN»	31
6.4 GODE FORUTSETNINGER FOR ØKONOMIEN	31
6.5 DEN ANDRE INDUSTRIELLE REVOLUSJONEN	32
6.6 INDUSTRIALISERING OG URBANISERING	32
6.7 LO OG NORSK ARBEIDSGIVERFORENING OPPRETTES	32
6.8 ENORM VEKST ETTER 1906	33
6.9 1. VERDENSKRIG (1914 - 1917)	33
6.10 MELLOMKRIGSTIDEN (1918 - 1931)	34
6.11 MINDRETALLSREGJERINGER	35
6.12 KRONEN BLIR BUNDET TIL GULL	35
6.13 HVALFANGSTEN VOKSER	35
6.14 BANKKRISE	35
6.15 VERFTSINDUSTRIENS FALL	35
6.16 ØKONOMISK VEKST OG OMSTILLING	36
7 NORSK ØKONOMI 1930 – TALLET	37
7.1 BØRSKRAKK OG BANKKRISE	37
7.2 DEPRESJON OG REKORDHØY ARBEIDSLØSHEIT	37
7.3 KRONEN FORLATER GULLSTANDARDEN	37
7.4 STERK VEKST FRA 1935	37
7.5 ARBEIDERPARTIET BLIR LANDETS STØRSTE PARTI	38
8 NORSK ØKONOMI 1940 – TALLET	39
8.1 2. VERDENSKRIG	39
8.2 ARBEIDERPARTIET TAR STYRINGEN FOR OPPBYGNINGEN	39
8.3 FELLESPROGRAMMET	40
8.4 STATENS HUSBANK	40
8.5 MARSHALL HJELPEN OG KRIGSERSTATNING SKAPER VEKST	41
8.6 NORSK JERNVERK I MO I RANA	41
8.7 INDUSTRIALISERING	42
8.8 REGULERINGSSTATEN	42
8.9 PLANØKONOMI	42
8.10 KORPORATIV PLURALISME	43

8.11 VELFERDSSTATEN PÅBEGYNNES	43
8.12 FN	43
8.13 NATO	43
9 NORSK ØKONOMI 1950 – 1960 - TALLET	44
9.1 NORMALISERINGSPERIODE	44
9.2 UTBYGGINGSPERIODE	44
9.3 GODE ØKONOMISKE TIDER	44
9.4 OLJELETINGEN BEGYNNER	45
9.5 LANG STABIL VEKST	45
9.6 FRA PRIMÆRNÆRINGER TIL SEKUNDÆR- OG TERTIÆRNÆRINGER	46
9.7 URBANISERINGEN FORTSETTER	46
9.8 STYRINGSSYSTEMET I 1950-60 ÅRENE	46
9.9 LANDSFADEREN EINAR GERHARSDEN	47
9.10 FULLMAKTSLOVENE	47
9.11 DEN FORMATIV FASEN	48
9.12 EN BLANDINGSØKONOMISK REGULERINGSSTAT	48
9.13 STATLIG INDUSTRIALISERING	49
9.14 FOLKETRYGDEN INNFØRES	49
9.15 9 ÅRIG GRUNNSKOLE	50
9.16 HØYERE UTDANNELSE BLIR POPULÆRT	50
10 NORSK ØKONOMI 1970 – TALLET	51
10.1 OLJEN BLIR FUNNET	51
10.2 ARBEIDERPARTIET STYRER LANDET	51
10.3 NORGE BLIR ET VELFERDSAMFUNN	52
10.4 OLJEN FINANSIERER VELFERDSAMFUNNET	52
10.5 OLJESYSTEMET	52
10.6 ET TIÅR MED STERK ØKONOMISK VEKST	53
10.7 URBANISERINGEN STOPPER	54
10.8 POSTINDUSTRIALISERING	54
10.9 PRIMÆRNÆRINGENE	55
10.10 SHIPPING	55
10.11 INNVANDRINGSBØLGEN	55
10.12 MANGE POPULÆRE, MEN DYRE ØKONOMISKE REFORMER	56
10.13 MEDIENE FRISTILLES	56
10.14 NYE UNIVERSITETER OG DE FØRSTE DISTRIKTHØYSKOLENE	56
11 NORSK ØKONOMI 1980 – TALLET	57
11.1 ET VELUTVIKLET VELFERDSSAMFUNN	57
11.2 NY ØKONOMISK POLITIKK	57
11.3 JAPPETID OG BAKRUS 1984-1992	58
11.4 REDUSERTE OLJEPRISER	58
11.5 ØKT ARBEIDSLØSHEIT	58
11.6 GJELDSTYNGET HUSHOLDNINGER	58
11.7 BANKKRISE	59
11.8 BØRSKRAKK	59
11.9 BOLIGKRAKK	59
11.10 INVANDRINGSPOLITIKK	59
12 NORSK ØKONOMI 1990 – TALLET	60
12.1 VELFERDSTOPPEN	60
12.2 STATENS PETROLEUMSFOND (OLJEFONDET) OPPRETTES	60
12.3 EØS-AVTALEN GIR NORGE ADGANG TIL EUS INDRE MARKED	60
12.4 TELEVERKET BLIR TELENOR I 1995	61

12.5 LANGVARIG OPPGANG 1993-1998	61
12.6 HØYKONJUNKTUREN FORTSETTER TIL 2001	61
12.7 MÅLSTYRING I DET OFFENTLIGE	62
12.8 LO OG ARBEIDERPARTIET	62
12.9 HELSE- OG SKATTEREFORM	63